Ung Blond Pige

UNDERVISNINGSMATERIALE

8.-9.-10. klassetrin samt gymnasiale uddannelser

Teatret st.tv

INDHOLD

OM FORESTILLINGEN s. 3

OM UNDERVISNINGSMATERIALET s. 4

FAGRELEVANS s. 5

REPORTAGE FRA PRØVERUMMET s. 6

TEATEROPLEVELSEN s. 7

SPROGLIG ANALYSE
Modsætningspar s. 8
Denotation/konnotation s. 9

RETORIK
Retorik i manuskriptuddrag s. 10
Retorikken set i historisk perspektiv s. 11

MUSIK
Instrumenter s. 12
Musikkens billeder s. 13
Dirigent/komponist s. 14
Musik og monolog s. 15

DRAMA - Gennemspil og omfortolk et uddrag af manuskriptet s. 16-17

BILLEDKUNST - Fra manuskript til tegneserie s. 18 - 19

GRUPPE OG INDIVID / PSYKOLOGISKE PERSPEKTIVER
Tidsånd og ensomhed s. 20
Stereotyper, fordomme og vold s. 21

SAMFUNDSFAG
Kulturrelativisme s. 22
Dem/os s. 23
Ytringsfrihed s. 24

HISTORIE - Kan historien gentage sig? s. 25

EVALUERING - Anmeldelse af forestillingen s. 26

LITTERATURLISTE - INSPIRATION TIL YDERLIGERE FORDYBELSE s. 27

OM FORESTILLINGEN

Med ”Ung blond pige” præsenterer Teatret st. tv. deres 4. ungdomsforestilling. Denne gang er det fremmedhad og Danmark for danskerne, der står for skud. ”Ung blond pige” er et samfundskritisk trekantsdrama, der rammer lige dér, hvor det gør ondt.
April og Maj cykler syngende til og fra skole. To helt almindelige blåøjede danske teenagetvillinger. Alt er i den skønneste orden. Altså bortset fra, at de synger nazistiske propaganda sange.
I en verden, hvor ensomhed blandt unge er et stigende problem, afspejler nynazismen noget menneskeligt og genkendeligt: Angsten for at være lille og alene, og behovet for at hævde sig for ikke selv at være nederst i hierarkiet. En angst og fordømmelse der gør udsynet småt. Et os mod dem. Et dem mod os.
”Ung blond pige” byder på ny komponeret musik; sprøde a cappella sange, elektronisk lyd og rå rock. Spillet live på scenen. Det bliver en intim musicaloplevelse. Danmarks mindste af slagsen.

Instruktør: Rolf Heim // Dramatiker: Line Mørkeby // Komponist: Sune Skuldbøl Vraa // Scenograf: Ingvild Rømø Grande // Lysdesign/teknik: Raphael Solholm // Medvirkende: Kitt Maiken Mortensen, Betina Grove Ankerdal og Marianne Søndergaard Madsen

OM UNDERVISNINGSMATERIALET

Teatret st.tv. ønsker at lave teater, der giver stof til eftertanke og debat. Vi synes, det er en fordel, når teateroplevelsen perspektiveres i den efterfølgende undervisning. Forestillingen "Ung blond pige" rummer en faglig spændvidde, der kan danne udgangspunkt for forskelligt vinklede forløb i dansk, drama, billedkunst, musik, psykologi, historie, samfundsfag, sociologi og flerfaglige forløb.

Undervisningsmaterialet henvender sig både til udskolingen og de gymnasiale uddannelser. Materialet består af en reportage fra prøverummet, korte oplæg, uddrag af manuskript, links til yderligere læsning, opgaver samt forslag til bearbejdning af teateroplevelsen før og efter teaterbesøget. Hver enkelt side er udformet som elevark, klar til at printe og bruge i undervisningen enkeltvis eller samlet, pånær side 7, der også indeholder en kommentar til dig som underviser.

Det er oplagt at inddrage en af Adolf Hitlers taler i forhold til retorik set i historisk perspektiv. Da der er advarsler omkring brugen af Hitlers tale, har vi valgt ikke at inddrage links til Hitlers taler i vores undervisningsmateriale, der som nævnt er tænkt printet direkte til eleverne.

Du kan frit bruge manuskriptet i undervisningen til analyse og fortolkning samt dramatisk arbejde. Vær opmærksom på, at du ikke må bruge manuskriptet i forbindelse med offentlige visninger. Kontakt Teatret st. tv. hvis du ønsker at rekvirere hele manuskriptet.

Undervisningsmaterialet er udarbejdet af Lone Marker og Tea Stræde Spile

FAGRELEVANS

Billedkunst
I materialet lægger vi op til at omfortolke dele af manuskriptet til tegneserie. Tegneserier forbindes som regel med noget let-læseligt og ufarligt. Hvordan kan man bruge dette medie til at omhandle uhyggelige og alvorlige temaer? Og hvordan kan det være en god måde at formidle sådanne temaer?

Dansk - analyse og retorik
Vi lægger op til analyse arbejde med forestillingens modsætningspar, denotation og konnotation og deres betydning for formidlingen af forestillingens tematikker. Desuden har vi inddraget Aristoteles tre appelformer som udgangspunkt for at arbejde med retoriske virkemidler nu og set i historisk perspektiv.
Vi har valgt uddrag af manuskriptet som inspiration til at arbejde med karakterernes motivation og intention samt til at arbejde med omfortolkning af et manuskript ved at ændre på forudsætningerne for karaktererne.

Historie
Med et kort historisk rids af 1930´ernes økonomiske krise i Europa og udviklingen i USA forud for denne, lægger vi op til at undersøge forskelle og ligheder dengang og nu som udgangspunkt for en diskussion af risikoen for, at historien kan gentage sig.

Musik
Opgaverne i dette afsnit er udarbejdet i samarbejde med forestillingens komponist, Sune Skuldbøl Vraa, og er tænkt som inspiration til at arbejde med musikkens potentialer og udtryksmæssige mangfoldighed. Der er opgaver med udgangspunkt i valg og brug af musikinstrumenter i forskellige kontekster, musikkens billeder, bevægelse i forhold til musikken, dirigenten og komponistens rolle undervejs i skabelsen af et musikstykke samt til at arbejde med at sætte musik til forskellige sindsstemninger udtrykt i monologform.

Projekt og tværfaglige forløb
”Ung blond pige” kan indgå i forløb omkring racisme, identitet, demokrati, ensomhed, ytringsfrihed, vold, homoseksualitet mm. Man kan med fordel vælge ud blandt opgaver, artikler og manuskriptuddrag fra materialet. Opgaverne er formuleret, så de fungerer som enkeltstående, separate opgaver, der falder inden for forskellige kategorier.

Psykologi
Materialet kan bruges i et forløb omkring individ og fællesskab i det senmoderne samfund med socialpsykologiske temaer som identitetsdannelse, gruppepres og forventninger. Opgaverne handler om ensomhed i samfundet med spørgsmål omkring teknologiens/it-videnskabens indvirkning på ensomhedsfølelsen, om ensomhedens konsekvenser og om ensomhedens mange ansigter.

Samfundsfag/Sociologi
”Ung blond pige” er relevant i forhold til temaerne ytringsfrihed, ”dem og os”, den moderne tidsånd, kulturforståelse samt vold/tryghed. Spørgsmålene lægger op til store, åbne diskussioner om bl.a. ytringsfrihedens betydning, nødvendighed og begrænsning; spørgsmål om hvorvidt vi som stor kultur har ret til at dømme andre mindre kulturer; hvordan vi skal forholde os til ’dem’, og hvorfor vi har brug for at have et ’dem’.

REPORTAGE FRA PRØVERUMMET

Arbejdet med ”Ung blond pige” begyndte et halvt år forud for prøverne med et to ugers inspiration- og research forløb, hvor vi som skuespillere sammen med komponist, instruktør og dramatiker lagde rammerne for forestillingen. Det var og er væsentligt for os, at historien ikke er kliche og fordomsfuld, at den handler om et nu frem for om historien dengang, samt at det ikke er ny-nazismen i særdeleshed, men mere ideologier og ekstremisme i almindelighed, der er vores omdrejningspunkt.

Rolf er præget af sin baggrund fra 70’ernes performance teater. Han arbejder med, at alle teatrets parametre er ligestillede. Tekst, skuespillerens position i rummet, lyset eller en lyd i rummet er alle lige vigtige elementer og giver i fællesskab et mere komplekst samlet udtryk. Det er væsentligt for ham, at elementerne supplerer hinanden frem for at gentage hinanden. Der er ingen grund til at både et rødt lys, øjenkontakt, sød musik og en tekst, der siger ”jeg elsker dig”. To elementer ville allerede have fortalt historien.

Forestillingen bærer præg af et ønske fra instruktørens side om ikke at analysere sig frem til et udtryk på forhånd, men at holde parametrene åbne i prøverummet og se, hvad der opstår, når de sættes sammen. Ud fra det sete vælges, hvordan iscenesættelsen skal være.
Undervejs i prøveforløbet har Sune arbejdet meget med at inkorporere musikken i forestillingen samtidig med, at Rolf efter aftale med Line retter manuskriptet til. Sune er med i prøverummet i hele forløbet for at skrive om, tilføje og bearbejde udtrykket i musikken.

Marianne, Kitt og jeg har lært vores tekst udenad til første prøvedag. Det har givet os langt bedre muligheder for at arbejde med kroppen i rummet helt fra begyndelsen frem for at have næsen nede i manuskriptet. Vi arbejder ”udefra og ind”. Rolf beder os lave en bestemt bevægelse og blikretning på en replik, og vi lader den bevægelse påvirke os. Der er en meget forskellig oplevelse at hviske ”jeg elsker dig” med blikket ned i gulvet og armene rundt om sig selv, frem for at holde om en medspillers hoved og råbe det ind i ansigtet på ham/hende. Et arbejde der henfører til Vsevolod E. Mejerholds biomekanik teorier. (Majerhold, Vsevolod E.: ”Det teatralske teater”, Odinteatrets forlag.)

Lige nu arbejder vi med at finde vores karakteres krop og stemme. Vi arbejder med at lave en maske, en figur der ikke er lig os selv. Vi prøver f.eks. at lave vores naturlige stemme lidt om, så den fjerner os fra det naturlige udtryk og sætter fokus på det teatralske.
Personligt oplever jeg vores prøvearbejde meget udfordrende og spændende. Der er en stor befrielse ikke at grave følelser frem dybt inde fra, men i stedet at være åben og lade sig påvirke af de udefra dikterede. Jeg glæder mig til at se, hvor vi ender henne.

Skrevet af skuespiller Betina Grove Ankerdal
medio april 2013, to uger forud for premiere.

TEATEROPLEVELSEN

Inden I oplever "Ung blond pige":
Teatret er efter vores opfattelse en helt unik mulighed for en æstetisk oplevelse. Oplevelsen kan stå alene, men kan også suppleres med refleksioner før og efter I går i teatret samt med bearbejdning af forestillingens tematikker på klassen.

- **Hvad** forventer du dig af se "Ung blond pige"?
- **Hvilken** type musik forventer du at høre?
- **Hvad** karakteriserer en teateroplevelse?

Refleksioner efter at have oplevet "Ung blond pige":
- **Kig** dine svar omkring forventninger igennem. Hvordan levede forestillingen op til dine forventninger?
- **Hvordan** oplevede du musikken i forestillingen?
- **Hvordan** karakteriserer du nu en teateroplevelse?

OBS. I kan evt lave øvelsen som et mindmap!

INSPIRATION OMKRING TEATEROPLEVELSER TIL UNDERVISEREN

Formålet med den følgende øvelse er at tage udgangspunkt i elevernes individuelle oplevelser med forestillingen. Igennem øvelsen bliver elevernes spurgt: Hvad var den vigtigste oplevelse for dig? Derved opdager man, at også lydanlægget, hosteanfaldet på bageste række og kammeraternes reaktioner var vigtige. Det gør ikke teateroplevelsen mindre, tværtimod viser det, at eleverne har en kompleks forståelse af teateroplevelsen. Rigdommen i disse oplevelser er værd at holde fast i, og det er det, øvelsen understøtter.

Øvelse:

Metodegennemgang:
1. Gør eleverne opmærksomme på, at deres erindringer om forestillingen sikkert er forskellige, og at det nu skal handle om, hvad de hver især synes var vigtigt/godt eller spændende ved teateroplevelsen.
2. Få eleverne til at strække sig eller hoppe et par gange, så de er parate til at gå i gang med øvelsen.
3. Eleverne skal tænke på forestillingen, og hver for sig beskrive det, de oplevede som vigtigst.
4. Efter ca. ti minutter må eleverne gerne begynde at tale sammen om det, de skriver. Derved får eleverne suppleret deres individuelle fremstilling. Spørg gerne ind til det, de har skrevet.
5. Eleverne færdiggør deres beskrivelser i deres eget tempo.
6. Lad eleverne fremlægge deres teateroplevelser for hinanden.

Denne øvelse er inspireret af Teateroplevelser. Se mere om Teateroplevelser på www.scenet.dk/teateroplevelser.

SPROGLIG ANALYSE

MODSÆTNINGSPAR

Man kan bruge modsætningspar til at undersøge forestillingens tematikker. Modsætningspar kan bestå af modsætninger mellem personer, ting, følelser, væremåder, forskelle mellem før og nu.
For eksempel ville modsætningsparret liv - død i forbindelse modsætningsparret ung - gammel kunne repræsentere et forgængelighedstema.

- **Find** modsætningspar fra forestillingen
- **Diskutér** hvilket tema, modsætningsparrene lægger op til.

Brug boksene til modsætningspar:

DENOTATION/KONNOTATION

Denotation er den umiddelbare betydning af et tegn. I en teaterforestilling er det den fremadskridende handling, scenografien og monologerne/dialogerne, som de umiddelbart opleves, der er på denotationsniveau. Dvs. en objektiv beskrivelse, der ikke inddrager fortolkning.
Konnotation er tegnets bi- eller medbetydninger. Konnotation kan i forbindelse med denotation anvendes som analyseredskab, bl.a. inden for teatrets tekst og visualitet, til at bestemme kulturelle og følelsesmæssige merbetydninger. F.eks. kan denotationen 'kvinde i hvid kjole med slør og blomsterbuket' konnotere 'brud'.
I den følgende opgave arbejdes der med manuskriptet ud fra begreberne denotation og konnotation. Hvad er ordenes umiddelbare/objektive betydning, og hvilke betydninger kan man også læse i ordene ud fra forestillingen som helhed?

- **Diskutér** karakterernes navne og hvilken betydning, de kan have.
- **Find** eksempler på konnotation i nedenstående uddrag af manuskriptet:
- **Diskutér** effekten af brugen af konnotationer i "Ung blond pige".

Manuskriptuddrag:

"FRIDA
Tada. White rusian. Vodka, kalua og mælk. Færdigblandet og på plastikflaske. Det er den 9. April og det er fucking frostvejr. Krystalklar nat. Man kan se hver en stjerne. Pisse koldt. Men her er lidt til din hjerne. Hun ryster. Og lidt til at få varmen på. Hun drikker. Jeg kigger på hende imens. Drikker lidt igen. Rækker den tilbage til mig. Tørrer sig om munden. Jeg tørrer ikke flasken af. Der hvor hun lige har…Og hun…"

"APRIL / MAJ
Det er sådan her det er. Verdensbilledet. Det perfekte billede. Den perfekte verden.('Hinker-ude' musik start) Hvis vi kunne bestemme. Ville det se sådan her ud. Her er huset. Hegnet. Det behøver ikke være højt. Flisegangen med s-sten fører åbent ud til vejen. Sidevejen der. Hovedvejen her. Med kiosken. Der findes ingen Jamaal. Så der kan vi sagtens købe mælk. På den anden side af hovedvejen. Bor Formanden. Han behøver ingen pigtråd. Ingen overvågningskameraer. Rundt om sit hus. Der er ingen hadegrupper der vil kanøfle ham. Her er bygrænsen. Her er landegrænsen. Her er Danmark. Med danskere. Kun med danskere. Der er en grænse her. Og her. Og her. Og her. Hertil vores verden går."

RETORIK

RETORIK I MANUSKRIPTUDDRAG

Ifølge filosoffen Aristoteles er retorik en teoretisk udredning af de mulige overbevisende momenter i ethvert givet stof.
Aristoteles' 3 appelformer: **pathos** som skal appellere til modtagerens følelser; **logos** som skal appellere til fornuften; og **ethos** som skal fastslå afsenderens troværdighed.

- **Find** eksempler på de tre appelformer i uddragene fra manuskriptet nedenfor.
- **Hvilke** bliver brugt? Hvordan? Og med hvilken effekt?
- **Skriv** en kort tale, hvor I benytter jer af de 3 appelformer. I vælger selv emne, som I skal overbevise jeres modpart om. Diskuter efterfølgende brugen og effekten af de tre appelformer.

Manuskriptuddrag:

"Det er jo forventet med modstand. Det skal ikke slå os ud. Moren. Nemlig April. Jo. Hun skulle smadres. Siger jeg. Formanden. Arh, Maj. Vi kanøfler kun hvis vi bliver kanøflet af nogen. Og husk nu. Det er dem der kanøfler os. Ikke os der kanøfler dem."

"April har lavet en aftale med hende den nye om at skrive vores sang om, til en kærlighedssang, så den passer ind i repertoiret til broget aften. Moren. En kærlighedssang? Ej, helt ærlig April. Mener du det? Er det virkelig noget du mener? April. Nej. Ikke på den måde. Det er kærlighedsbudskabet. Det er jo også det gode vi vil. Moren. Men hvis I står 3 piger og synger en kærlighedssang, tror I så ikke bare folk får homo-billeder inde i hvoedet. Tri smi libbir sid på hijbriplads. Homopop. Hva!? Ha ha. Ej, det går sgu ikke. Det er sgu det sidste vi vil have siddende på os. "Lebbetrioen". Kan I se det for jer? Ej, ellers tak, du. Fy for fanden. April. Det var ikke tænkt på den måde. Moren. Nej. Men sådan vil det blive opfattet. Tro mig. Og det går slet ikke. April. Nej måske ikke. Maj. Det er jo også vores sang. Vi er en duo. April. Jo jo men på den måde kunne vi jo komme til at synge den. Når vi nu ikke må for den musiklærerspasser. Moren. I skal nok komme til at synge den. April. Jamen hvordan? Moren. Det finder vi ud af. Men hvad tror du ikke formanden vil sige. Han er så stolt af at I har skrevet den sang."

"Og det er jo ikke fordi vi ikke forstår dig, at det med den sang betyder noget for dig, for selvfølgelig bekymrer vi os om andres følelser, "selvfølgelig gør vi det, vi er meget empatiske mennesker, men hvis der er nogen der finder det jeg eller mine piger gør og siger for stødende, så kan jeg jo ikke gøre noget ved det, men jeg kan jo heller ikke bare læne mig tilbage og lade dem bestemme over os, og bare lade dem kanøfle os, kan du forstå det?"
"Sådan nogen som jer. Det er sådan nogen som jer der skaber verden. Gør noget. Og ikke bare bruger den eller nyder den. Eller er dovne. Som mange mørke er. Eller fucker naturen op og ødelægger økosystemet. Som er præcis det de homoseksuelle gør. Den hvide race er den mørke race overlegen. De hetroseksuelle er de homoseksuelle overlegen. De homeseksuelle er forkert sat sammen heroppe. Dem hører vi da ikke til, vel? Vi er da ikke sådan nogen. Vel? April. Sådan nogen er vi da ikke!? Vi har jo biologisk forståelse. Ik? For det er jo sådan nogen som dem der laver krig mod os. Dem der kanøfler os. Konsekvensen er jo bare at vi må handle. At vi må bekæmpe det. Med de midler vi har. Bruge de midler vi har til at fjerne problemet. For I er overlegne. I er også hende overlegen. Hun er det gulv I går på. Forstår I det? April? Forstår du det? "

RETORIK I HISTORISK PERSPEKTIV

Lyt til de to følgende taler af hhv. Martin Luther King og Barack Obama.

Martin Luther Kings tale:
”I have a dream”: http://agent.dril.dk/agent/style/dr_dk/?33628

Barack Obamas tale:
http://www.americanrhetoric.com/speeches/convention2008/barackobamavictoryspeech.htm

- **Forhold** jer til hvilke retoriske virkemidler, Martin Luther King bruger i sin tale.
- **Forhold** jer til hvilke retoriske virkemidler, Barack Obama bruger i sin tale.
- **Diskuter** retorikkens betydning i forhold til politisk magt gennem tiderne.
- **Hvilke** faktorer ud over det retoriske spiller en rolle i forhold til at vinde politisk magt?

MUSIK

INSTRUMENTER

Maj, April og Frida spiller på hver deres instrument i forestillingen. I "Ung Blond Pige" er musikken skuespillernes medspiller og der er tænkt nøje over hvordan musikken fremføres i forhold til handlingen, karaktererne og de følelser den repræsenterer.

- **Beskriv** hvordan Maj, April og Frida bevæger sig til musikken, hver især og igennem forestillingen. Forhold jer til, hvad det gør ved hele udtrykket i forestillingen.

- **Vælg** en sang. Del jer i grupper og fremfør sangen med henholdsvis stive og med frie bevægelser. Diskutér hvilken betydning det har for hele udtrykket?

- **Beskriv** hvordan instrumenterne understøtter de tre pigers karakterer. Kom med bud på andre instrumenter, der kunne understøtte karaktererne anderledes.

- **Undersøg** og leg med instrumenterne i jeres musiklokale. Hvilke lyde har de? Og hvilke lyde kan de få, hvis I drejer på knapperne, lægger et håndklæde på trommen ect.

- **Hvad** sker der hvis man bevidst bytter om på ting? Brug en skør lyd på keyboardet i stedet for en klaver lyd, lav telefon-agtig lyd på mikrofonen, byt om på trommerne så de evt. står spejlvendt i forhold til normalt. Hvilket udtryk giver det?

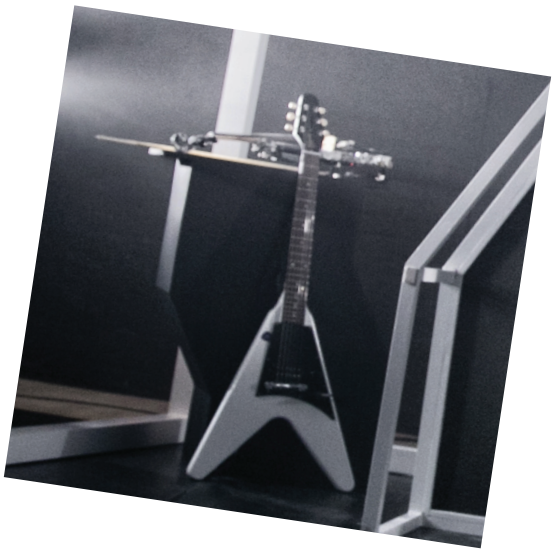

MUSIKKENS BILLEDER

Med undertitlen “Danmarks mindste musical” er ”Ung blond pige” en forestilling, som i høj grad be- og udnytter de muligheder, der ligger i at lade musik og sang indgå som en udtryksmæssig del af helheden. I de følgende opgaver får I lejlighed til selv at udforske musikkens potentialer og udtryksmæssige mangfoldighed.

- **Hvilket** musikstykke i forestillingen gjorde størst indtryk på dig. Overvej hvorfor. Var det teksten, musikken eller en kombination?

- **Tag** hver en sang med, I godt kan lide. Lav en analyse af hvad/hvilke lyde/instrumenter I hører, hvad teksten handler om? Lav en opskrift på sangen.
  Hvornår er der vers, omkvæd, evt. et tema? Lav en sammenligning af jeres opskrifter.

- **Arbejd** med at få billeder på musikken og ytre følelser gennem musikken. Forestil dig, at den valgte sang er en madret. Hvilken ret ville den så være? Beskriv farve(r). Hvis den valgte sang var et stykke natur, hvordan ville det så se ud og hvor i verden ville man kunne finde det?

- **Associér** følelserne vrede, kærlighed, hævnlyst, lidenskab, angst og glæde med instrumenter/lyde. Bland det i sammenspils øjemed og lad kontrasterne opstå.

DIRIGENT/KOMPONIST

Der bliver leget med lydene i “Ung Blond Pige” og komponisten Sune Skuldbøl Vraa har eksperimenteret meget med lydenes samspil, før det færdige resultat har været på plads. Når man skal komponere og dirigere musik, handler det om at have evnen til at høre hvordan lydene spiller sammen, men også om at få og udvikle ideer til nye måder at bruge musikken på.

- **Forhold** jer til hvilke roller April, Frida og Maj har i forhold til at styre musikken gennem forestillingen.

- **Diskutér** betydningen af og mulighederne i at lade forskellige karakterer styre musikken i en forestilling.

- **Del** jer i 3 grupper. Dogmet er, at I kun må bruge lyde, der kan laves med/af kroppen og stemmen. Dirigenten styrer nu ”orkestret” og er den kreative igangsætter. Det dirigenten gør, skal hver gruppe gøre, når dirigenten giver besked. Dirigenten styrer dynamik og hvem der må spille hvad, hvornår og med hvilket kropssprog.

- **Gentag** opgaven, men med forskellige instrumenter eller instrument grupper. Det må gerne være abstrakt og frit, og uden tonalitet eller puls. Dirigenten bestemmer.

MUSIK OG MONOLOG

”Ung blond pige” er bygget op omkring monologer, dialoger og musik. Der er arbejdet meget med at udtrykke følelser og sindsstemninger gennem musikken. Læs mere herom i afsnittet “REPORTAGE FRA ET PRØVERUM”, side 6.

- **Del** jer op I grupper af 3 eller 4 personer. Hver gruppe vælger et af nedenstående emner. Skriv en monolog til jeres emne, sæt musik til og fremfør det for klassen.

- **Tag** stilling til: Hvilke ord udtrykker bedst emne, hvilken type af musik og hvilke musikinstrumenter passer godt til emnet?

Vrede - Glæde - Forelskelse - Had - Angst

GENNEMSPIL ET MANUSKRIPTUDDRAG

På denne side finder I et uddrag fra manuskriptet til ”ung blond pige”. Læs det igennem.

- **Gå** sammen i grupper, spil tekstuddraget for og med hinanden. Arbejd med karaktererne; hvad er deres motivation og intention, hvordan kommer det til udtryk i måden, de taler og bevæger sig på.

Manuskriptuddrag:

FRIDA: April banker på min rude. Så hårdt at den næsten revner. Jeg åbner. Hun ser nøgen ud. Ligner en fugleunge uden fjer. Jeg tror ikke jeg siger så meget. Jeg tror jeg har lyst til at kysse hende. Og jeg tror jeg peger op. Se. En solsort. Der synger. Det er forår.

MAJ: Jeg kigger på April i døren. Hun ser nøgen ud. Ligner en fugleunge uden fjer. Frida holder sig i baggrunden. De smider dig ud af bevægelsen. Du må ikke komme hjem mere.

FRIDA: (synger) Det er sådan her vi gør det er sådan det er.

MAJ: Ikke med mindre du lover aldrig at have noget med sådan nogen som Frida at gøre mere.

FRIDA: (synger) Den perfekte verden starter lige her

MAJ: Du vil blive totalt ekskluderet. Har du overvejet det? Har du overvejet hvad det betyder?

FRIDA: (synger) Det her er et sted, hvor kun de rene sjæle danser med

MAJ: De kommer til at hade dig. Hun ryster på hovedet. Undskyld. Undskyld at jeg fortalte dem om Frida. Jeg var ked af det. Jeg kunne jo ikke forstå at du… Jeg havde ikke. Det var ikke meningen. Jeg vidste ikke at. Det ville gå sådan. Men. Jeg savner dig

APRIL: Jeg savner også dig.

FRIDA: (Synger) Det er sådan her vi gør, det er sådan det er.

MAJ: Du kommer ikke mere hjem, vel

FRIDA: (Synger)Den perfekte verden starter lige her

APRIL: Jeg ved det ikke. Jeg tror det ikke

FRIDA: (Synger)Det her er et sted, hvor kun de rene sjæle danser med

MAJ: Jeg vil ikke være uden dig

APRIL: Så kom med

MAJ: Med? Hvorhen?

April trækker på skuldrene

FRIDA: Hen på gymnasiet. Lad os synge den sang. Alle 3. Til broget aften i aften

MAJ: Moren. Og formanden. De siger at jeg skal stille mig op på den scene og synge vores sang alene i aften. Nu er den jo på repertoiret. Som de siger. Musiklæren behøver jo ikke vide noget på forhånd om, at jeg synger vores egen version. Som de siger. Og hvad vil han så gøre når jeg står der på scenen. Bruge vold og magt til at trække mig ned igen? Som de siger.

FRIDA: Men hvad vil du gerne?

MAJ: Jeg siger, at jeg helst vil synge sammen med min søster. Det er jo sådan jeg har det. Koste hvad det vil. Det er hende jeg gerne vil synge sammen med. Så pludselig så smiler jeg. Til Frida. Og Frida smiler til April. Og April smiler til mig. Og så ved jeg. Hvad jeg skal.

OMFORTOLKNING AF TEKSTUDDRAG

I “Ung blond pige” har holdet valgt én måde at fremstille problematikker. Læs “Reportage fra prøverummet”, s.6. Med få ændringer af forudsætninger kan man sætte et anderledes fokus. Eksempelvis kunne Frida være en dreng, moren kunne være undertrykt af formanden og have et skjult ønske om at slippe ud af be-vægelsen, April og Maj kunne være veninder og ikke tvillingesøstre.
Hent manuskriptet til “Ung Blond Pige”, på teatret st.tv’s hjemmeside: www.teatretsttv.dk

- **Vælg** et tekstuddrag fra manuskriptet.
- **Del** jer op i fire grupper.
- **Hver** gruppe ændrer på en forudsætning i tekstuddraget. Omskriv uddraget så det passer til jeres ændring og fremfør scenen for klassen.
- **Diskutér** i hele klassen, hvordan de forskellige ændringer virkede.

Undervisningsmateriale | Ung Blond Pige

BILLEDKUNST - FRA MANUSKRIPT TIL TEGNESERIE

I vores samfund bliver teatret brugt som et sted, hvor man kan tage svære emner op til debat. Det er en udtryksform, hvor ord og følelser får lov at spille sammen. I "Ung Blond Pige" bliver temaer som racisme og fanatisme gjort til noget, vi kan tale om uden at være direkte involveret selv.
Tegneserien er kendetegnet ved et visuelt univers af frosne øjeblikke, hvor fantasien og læserens semantiske afkodning giver liv til handlingsforløbet.
I Japan er Manga (tegneserier) en kæmpe industri. Mangaen er som teatret blevet en form for ventil for mange af de tabuiserede områder, der bliver undertrykt i det disciplinerede japanske samfund, eksempelvis kønsrollemønstre, seksualitet samt krigens rædsler.

- **Læs** de to uddrag af tegneserierne 'Message to Adolf' af Osamu Tezukas og 'Maus' af Art Spiegelman herunder og på næste side.
- **Diskutér,** hvad der gør en tegneserie skarp i formidlingen.
- **Vælg** et uddrag fra manuskriptet til "Ung blond pige" og lav jeres egen fortolkning af tekststykket som tegneserie.

Hvad der er vigtigt, når man laver en tegneserie:

Billederne - sproget - sidelayout - sekvenser og sammenhænge - tema og motiv

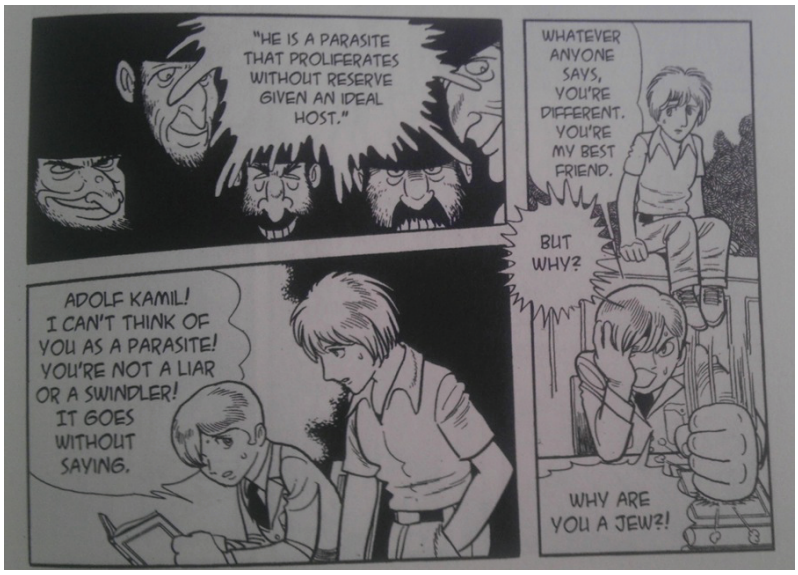

Fra "Message to Adolf"

Noter:

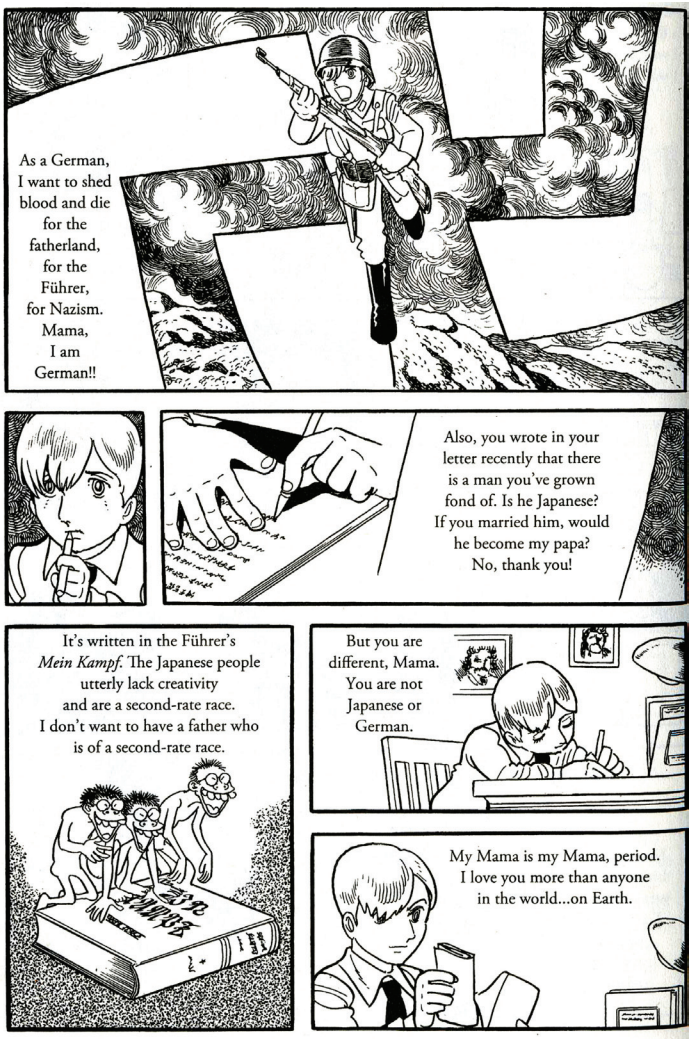

Fra "Message to Adolf"

Noter:

Noter:

Fra "Maus"

GRUPPE OG INDIVID / PSYKOLOGISKE PERSPEKTIVER

TIDSÅND/ENSOMHED

Frida, April og Maj taler i den samme forestilling. Dog uden at tale direkte med hinanden, da de taler i monologform. Enkelte steder nærmer især Frida og April sig en dialog, men som tilskuer føler vi os stadig fanget i pigernes seperate tankeunivers, og det synes at være et paradoks i forestillingen, at vi aldrig kan forstå hinanden helt, selvom intentionen er tilstede. Læs mere i "Reportage fra prøverummet", side 6.
Tidsånd er noget, der skifter hele tiden. Oftest er det skelsættende begivenheder, der får hele meningsklimaet og den generelle idé om, hvad det hele går ud på, til at skifte.

Ifølge Lektor Henrik Jensen fra Roskilde Universitet kan nutidens danske tidsånd kan karakteriseres med ordene: individualiseret, teknologisk og terapeutisk. Link:
http://www.dr.dk/DR2/Danskernes+akademi/Filosofi_Tro_Historie/Den_danske_tidsaand.htm
Computeren og internettet er en stor og vigtig del af vores liv. IT teknologien åbner for mange muligheder i form af hurtig tilgængelig information og venskaber i det virtuelle rum.
"Ven-til-en" Danmark er en landsdækkende ungdomsforening, der hjælper ensomme unge og skaber debat om ensomhed blandt unge. Ifølge "Ven-til-en" viser undersøgelse fra Lasgard (Lasgaard: Ensom blandt andre", 2. udg. 2010), at

- 6% af de unge i gymnasierne føler sig tit eller altid ensomme. Oplevelsen af en somhed er ofte forbundet med symptomer på psykiske problemer, selvmordstanker og selvskade.
- 7% af de unge i 8. klasse føler sig tit eller altid ensomme. Og hele 17% føler sig næsten altid udenfor, når de er sammen med jævnaldrende.

- **Overvej** hvad du forstår ved begrebet "ensomhed".
- **Hvordan** påvirker it-teknologien ensomhed blandt mennesker i positiv og negativ retning?
- **Drøft** begrebet ensomhed og dets konsekvenser på klassen.
- **Diskutér** effekten af, at forestillingen er bygget op primært med monologer.
- **Lav** jeres beskrivelse af den danske tidsånd anno 2013.

STEREOTYPER, FORDOMME OG VOLD

April og Maj ønsker at være trygge. De vil kende og forstå hinandens tanker og handlemønstre. Det er det, man ikke kender, som er uhyggeligt og fremmed. Hvis man ikke har viljen til at udforske det fremmede, er der mulighed for, at man enten forstøder og/eller bekæmper det.
I forestillingen er Maj en bekæmper, og Frida er en udforsker. April svæver mellem de to positioner. Hun har en fornemmelse af, at det er forbudt at søge og udforske det fremmede og ukendte, men er samtidig draget både af pigen Frida og Fridas livssyn.

Stereotype forestillinger af grupper i et samfund har ofte eksisteret igennem århundreder uden at ændre sig væsentligt. Stereotyper kan opfattes som en form for underforstået personlighedsteori, som går på en hel gruppe og kan være bestemmende for hvilke fordomme, der eksisterer grupperne imellem. Fordomme kan i sidste ende lede til racisme i form af aktiv handling mod bestemte grupper.

Stereotyper og homoseksualitet

- **Find** eksempler i "Ung blond pige" på stereotype opfattelser og medfølgende handlinger.
- **Find** eksempler på stereotyper omkring homoseksualitet i det danske samfund.
- **Diskutér** hvilken effekt stereotyperne har for samfundets opfattelse af homoseksuelle og for homoseksuelles selvopfattelse.

Vold

- **Diskutér** hvorfor der eksisterer vold i vores samfund.
- **Diskutér** hvordan vi undgår vold i vores samfund.

Fordomme og tryghed

- **Hvilke** forudsætninger gør jer trygge?
- **Hvilken** rolle spiller fordomme i forhold til det at føle sig tryg?
- **Overvej** om ønsket om tryghed kan være farligt.
- **Diskutér** muligheden for at blive tryg ved det ukendte og om angst for det frem mede er et eksistentielt, menneskeligt grundvilkår?

SAMFUNDSFAG

KULTURRELATIVISME

I ”Ung blond pige” optræder to kulturer med nysgerrighed, men også forbehold og til dels had til det, den anden kultur repræsenterer. Kulturrelativister vil mene, at man ikke kan vurdere eller dømme andre kulturer, da man altid vil være ’fanget’ i sin egen kultur og derfor ser på andre gennem farvede brilleglas.

Læs følgende artikel af James Rachel:
http://www3.nd.edu/~bgoehrin/literature/Rachels.html

- **Hvilke** pointer kommer artiklen med?
- **Hvordan** forholder I jer til kulturrelativismens standpunkter?
- **Diskutér** Fridas holdning til den kultur, April og Maj repræsenterer ud fra samfundsmæssige perspektiver.

Læs FN’s verdenserklæring om menneskerettighederne her:
http://www.menneskeret.dk/menneskerettigheder/historie/kilder+til+historen/fn’s+verdenserkl%C3%A6ring+om+menneskerettigheder

- **Forhold** jer ud fra artiklen om kulturrelativisme til, at vi i den vestlige verden har udformet menneskerettighederne, som skal gælde for hele klodens befolkning.
- **Hvilke** af de 30 artikler i FN´s verdenserklæring om menneskerettigheder fra 1948 er i Jeres opfattelse potentielt problematiske i forhold til andre kulturer end den vestlige.

DEM/OS

I ”Ung blond pige” fremstilles der et tydeligt ’os’ og ’dem’, et ’inde’ og et ’ude’. Inde hos os er der trygt og smukt, og vi har faste rammer og forestillinger om, hvordan tingene skal være. Her kan vi forstå og forklare alt ud fra vores idealer. Ude hos dem er der fremmed og uhyggeligt og ens egne idealer hånes.

Læs følgende artikel af Mehmet Ümit Necef; http://sdu.livebook.dk/livebook.php?book=sdu_nyviden_marts_2013&userid=0&key=no&pagenum=16

- **Diskutér** Mehmets synspunkt om, at racisme i Danmark i realiteten er en myte.
- Findes der efter jeres mening racisme i Danmark?
- **Hvor** og hvordan udspiller det sig i så fald?
- **Diskutér,** hvad der ville ske, hvis det lykkedes at fjerne begreber som racisme og fremmedhad fra den offentlige debat og politiske retorik?
- **Hvad** ville kulturrelativister mene om begreber som “dem”/”os” og racisme?

Fakta om racisme:

Racisme er forestillinger om visse menneskeracers overlegenhed over for andre samt de diskriminerende handlinger, der knytter sig til disse forestillinger.

YTRINGSFRIHED

April og Maj ønsker at synge deres sang i ytringsfrihedens navn. Musiklæreren er bekymret over budskabet i deres tekst.
I Danmark er en af vores grundlovsfæstede rettigheder ytringsfrihed. En rettighed alle politiske partier støtter op om som en essentiel del af vores demokrati.

Læs følgende:
John Stuart Mill "Om friheden", kapitel II "Of the Liberty of Thought and Discussion
http://www.constitution.org/jsm/liberty.htm
Frank Furedi "Tolerance is the basis of all our freedoms"
http://www.frankfuredi.com/index.php/site/article/585/
"Dansker spiller afgørende rolle i anti-islamisk netværk"
http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2013/02/26/145925.htm

Diskuter ud fra de læste tekster følgende:
- **Hvad** er frihed?
- **Hvad** er ytringsfrihed?
- **Skal** alle grupper/personer i et samfund have ret til at udtrykke sig offentligt? Hvorfor/hvorfor ikke?
- **Diskuter** hvordan Danmark ville være uden ytringsfrihed evt. ved at se på lande, som i dag fungerer uden.
- **Hvordan** mener I, Mills ville forholde sig til, at det er ulovligt at udtale sig racistisk i Danmark?

Racismeparagraffen:

§ 266 b. Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.
Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

HISTORIE

I begyndelsen af 1900 tallet var USA præget af en stærk udvikling mod et moderne forbrugersamfund. Det fik en brat ende ved børskrakket på Wall Street i 1929. Krakket medførte en økonomisk krise på verdensplan, depressionen, der varede helt frem til anden verdenskrig.
I Europa var scenen efter første verdenskrig kendetegnet ved stigende arbejdsløshed og politiske uroligheder. I Tyskland var krigsskadeerstatning til sejrslandene fra første verdenskrig medvirkende til en løbsk inflation. Efter kollapset af den østrigske storbank Credit-Anstalt i 1931 steg arbejdsløsheden i Tyskland til 49%. Den nye nationalsocialistiske bevægelse voksede sig større og større. I 1933 blev Adolf Hitler udnævnt til kansler. Umiddelbart herefter indførte Hitler diktatur i Tyskland.
I 2008 sker der et nyt børskrak på Wall Street og nu i 2013 er Europa i økonomisk krise.

- **Undersøg** yderligere samfundsmæssige lighedspunkter og forskelle mellem 1930´erne og nu.
- **Del** jer i to hold. Det ene repræsenterer lighederne, det andet forskellene, diskutér mulige konsekvenser.
- **Diskutér** grundlaget for en bekymring om, at historien kan gentage sig.

EVALUERING

ANMELDELSE AF FORESTILLINGEN

Skriv en afsluttende anmeldelse af forestillingen ”Ung blond pige” til kulturredaktionen på et landsdækkende medie. Del jer i grupper, der hver vælger et fokus, I vil tage udgangspunkt i. Den kan være

- **Tematikken** omkring ytringsfrihed
- **Teater** for unge med fokus på den danske tidsånd, som I opfatter den
- **Musikken** i forestillingen
- **Teksterne** i forestillingen
- **Tematikken** omkring økonomisk krise og racisme

LITTERATURLISTE / INFORMATION TIL YDERLIGERE FORDYBELSE

RETORIK I HISTORISK PERSPEKTIV
Martin Luther King "I Have a dream":
I have a dream": http://agent.dril.dk/agent/style/dr_dk/?33628
Barack Obama "Victory speech":
http://www.americanrhetoric.com/speeches/convention2008/barackobamavictoryspeech.htm

BILLEDKUNST
Spiegelman, Art. Maus. 1991. Pantheon Books.
Tezuka, Osama. Message to Adolf. 1983. Vertical, Inc.

GRUPPE OG INDIVID / PSYKOLOGISKE PERSPEKTIVER
Lasgaard. Ensom blandt andre. 2010. 2.udg.
Henrik Jensen: Forelæsning om den danske tidsånd fra "Danskernes Akademi".
http://www.dr.dk/DR2/Danskernes+akademi/Filosofi_Tro_Historie/Den_danske_tidsaand.htm

KULTURRELATIVISME
Rachels, James. The Elements of Moral Philosophy. Copyright 1986. Random House, Inc.
Herfra artiklen: The Challenge of Cultural Relativism:
http://www3.nd.edu/~bgoehrin/literature/Rachels.html
FN's erklæring om menneskerettigheder:
http://www.menneskeret.dk/menneskerettigheder/historie/kilder+til+historen/fn's+verdens erkl%C3%A6ring+om+menneskerettigheder

DEM/OS
Necef , Ümit Mehmet. Er Danskerne Racister? 2011.
http://sdu.livebook.dk/livebook.php?book=sdu_nyviden_marts_2013&userid=0&key=no&pagenum=16

YTRINGSFRIHED
Furedi, Mark. "Tolerance is the basis of all our freedoms"
http://www.frankfuredi.com/index.php/site/article/585/
Mill, John Stuart. On Liberty. kap. II. 1859.
http://www.constitution.org/jsm/liberty.htm
Om anti-islamisk netværk i Danmark:
http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2013/02/26/145925.htm

BAG OM TEATER
Om Teater oplevelser: www.scenet.dk/teateroplevelser
Majerhold, Vsevolod E.: "Det teatralske teater", Odinteatrets forlag.